

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **Y. P.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 25. 4. 2002, č. j. OAM-1899/VL-10-08-2002, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 8. 2004, č. j. 36 Az 119/2003-54,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 25. 4. 2002 zamítl žalovaný žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, a neudělil mu azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 tohoto zákona. Zároveň vyslovil, že na žalobce se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí a v jejím doplnění žalobce citoval četná ustanovení správního řádu, která žalovaný podle jeho názoru porušil; porušen byl též § 12 zákona o azylu, neboť důvody pro udělení azylu jsou u žalobce dány. Zejména namítl, že správní orgán neprovedl dostatečné dokazování a provedené důkazy řádně nezhodnotil; především se nezabýval situací na Ukrajině, která žalobce přinutila vycestovat. Žalobci byl pro neplacení výpalného zničen autobus, který pro něj byl zdrojem obživy; stát žalobci neposkytl ochranu

před pachateli, což svědčí o jistém druhu pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu prováděného státním aparátem. Žalobce patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur; příslušníci těchto struktur jej přitom právě z tohoto důvodu pronásledují a domovský stát to toleruje. To naplňuje též humanitární důvody pro udělení azylu. Závěrem žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 26. 8. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal vady vytýkané žalobcem ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný zamítl žalobcovu žádost jako zjevně nedůvodnou. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce požádal o azyl především z obavy před výhrůžkami vyděračů, kteří po něm požadovali peníze za provozování taxislužby na jimi ovládaném území, a také ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice. Tyto skutečnosti ani podle krajského soudu nesvědčí o tom, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu; žalovaný tak postupoval správně.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) včas kasační stížnost založenou na důvodu uvedeném v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy na nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel se domnívá, že jsou u něj dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu: v jeho vlasti jej totiž na zdraví a na životě ohrožovaly osoby ze zločineckých struktur. Vyděrači zapálili stěžovateli stánek a auto a stříleli nejen po něm, ale i po jeho manželce a dětech. Stejně jako v žalobě stěžovatel připojil tvrzení o své příslušnosti k sociální skupině nečlenů zločineckých struktur a o vstřícném postoji státu k těmto strukturám. Upozornil na to, že podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka mohou být za pronásledování považovány i diskriminační činy soukromých osob, pokud je státní orgány vědomě tolerují, odmítají jim čelit nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu.

Dále se stěžovatel dovolával kasačního důvodu obsaženého v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Žalovaný podle něj provedl nedostatečné dokazování; nepřihlédl přitom k velmi omezeným možnostem stěžovatele coby žadatele o udělení azylu, jak prokázat pronásledování v zemi původu. Krajskému soudu stěžovatel vytkl to [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], že nepřezkoumal dodržení procesních předpisů ze strany žalovaného, což učinit měl, byť stěžovatel v žalobě poukazoval na vady správního řízení jen v obecné rovině. Minimálně se měl zabývat tím, zda žalovaný ve správním řízení provedl dostatečné dokazování a zda jeho rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno. Konečně napadl i to, že správní orgán ani soud u něj neshledaly překážku vycestování, neboť stěžovatel bude po návratu do vlasti vystaven administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požádal též o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti - stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve je třeba zopakovat závěry krajského soudu, podle nichž žalovaný neměl rozhodovat ani o neudělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, ani o nevztažení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona: v rozhodnutí, jímž se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 zákona o azylu, jsou totiž tyto výroky nadbytečné. Námitkami, v nichž stěžovatel zpochybňuje aplikaci uvedených ustanovení, jakož i ustanovení § 12, se tak nemůže zabývat ani soud v kasačním řízení. K tvrzení o tom, že by stěžovatel byl po návratu vystaven pronásledování, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud navíc ani nemůže přihlížet, neboť se jedná o nově uváděnou skutečnost (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že stěžovatelova životní situace na Ukrajině nesvědčí o tom, že by stěžovatel byl pronásledován, případně že by zakoušel odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel se odvolával na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků; uváděná argumentace je však v dané věci nepřiléhavá. Jak plyne ze správního spisu, stěžovatel byl na Ukrajině vystaven výhrůžkám ze strany soukromých osob, které mu též způsobily škodu na majetku; na státní orgány se přitom neobrátil, neboť ze zkušenosti věděl, že takoví pachatelé bývají krátce po zatčení opět propuštěni. Žalovaný a poté i krajský soud správně uzavřeli, že trestné činy, jichž se stěžovatel stal obětí, nejsou pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, neboť nebyly motivovány stěžovatelovými politickými postoji či některou z jeho sociálních charakteristik, jak jsou uvedeny v § 12 písm. b) zákona o azylu (sám stěžovatel připustil, že výlučným motivem vyděračů byla snaha obohatit se na jeho úkor; to, že se jejich cílem stal také stěžovatel, pramenilo ze skutečnosti, že začal podnikat, nikoli z jeho politického přesvědčení, národnosti, rasy, náboženského vyznání a podobně). Tvrzení o příslušnosti k sociální skupině „nečlenů zločineckých struktur“, jejíž příslušníci jsou pronásledování členy zločineckých struktur, neobstojí: jednak je toto vymezení negativní, jednak skupinu nelze definovat útoky na ni jakožto jevovou a pomíjivou charakteristikou, nýbrž pouze nějakým vnitřním a trvalým znakem vypovídajícím o místě a postavení skupiny ve společnosti.

Už vůbec pak nelze přihlížet k tvrzení o tom, že pokud stěžovatel hledal ochranu u státních orgánů, zjistil, že i ony jsou součástí zločineckých struktur. Jednak je takové konstatování nepodloženou domněnkou, která nemá oporu ve stěžovatelově skutkovém příběhu, jednak ze stěžovatelových výpovědí ve správním řízení plyne, že se na policii ani na jiný státní orgán neobrátil. K závěru, že toto stěžovatelovo tvrzení je pouze účelové, vedou i další sdělení obsažená v kasační stížnosti, podle nichž vyděrači zapálili stěžovateli nejen auto (jak zaznělo již v průběhu správního řízení), ale též stánek (o žádném stánku přitom dříve nebyla řeč; není též zřejmé, k čemu by stěžovateli jakožto řidiči auta či autobusu měl stánek sloužit), stříleli po něm a po jeho ženě (opět zcela nové tvrzení – do té doby stěžovatel vypovídal pouze o škodě na zapáleném autě a o nespecifikovaných výhrůžkách, nikoli o jakékoli formě fyzického násilí, natožpak ohrožení na životě) a dokonce i po jeho dětech (jak přitom plyne ze správního spisu, stěžovatel děti nemá). Soud již dal zástupci stěžovatele opakovaně najevo (srov. např. rozhodnutí ve věci 1 Azs 62/2004 – S.

C. – nebo 1 Azs 96/2004 – O. H.), že formulářové kasační stížnosti, které se nevztahují ke skutkovému příběhu zastupovaného klienta a překrucují provedené procesní postupy, nezvyšují pravděpodobnost úspěchu ve věci; zdůrazňuje to tedy i teď. Povinností advokáta je jistě hájit zájmy klienta; k tomu ovšem nepřispívá uvádění nepravdivých skutečností. Takový postup navíc snižuje i jméno samotného advokáta.

Co se týče stížnostních námitek vytýkajících krajskému soudu to, že nepřezkoumal postup žalovaného ve správním řízení, Nejvyšší správní soud jim nepřisvědčil. Stěžovatel totiž – ač byl i v žalobním řízení zastoupen advokátem – nepoukázal na žádná konkrétní procesní pochybení správního orgánu: pouze zcela obecně citoval znění několika ustanovení správního řádu. Pouhý odkaz na zákonné ustanovení však nepostačí; je třeba jej doplnit konkrétním skutkovým tvrzením založeným na průběhu řízení, které bylo provedeno právě ve stěžovatelově věci. Citace ustanovení správního řádu není žalobním bodem, který by soud byl povinen přezkoumat: nelze po něm totiž žádat, aby sám ve správním spisu vyhledával případná porušení procesního předpisu, kterých se správní orgán mohl dopustit.

Nejvyšší správní soud se dále ztotožnil s krajským soudem v závěru, že správní orgán provedl dostatečné dokazování ve věci. Správní orgán vycházel v řízení především ze stěžovatelovy žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, a z protokolu o pohovoru provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu. Z žádné z těchto písemností nevyplynulo, že by stěžovatel tvrdil některý z důvodů pro udělení azylu; žalovanému tedy nevznikla povinnost provádět dokazování ohledně existence některého z azylových důvodů taxativně vypočtených v § 12 zákona o azylu. Stěžovatelovo tvrzení o tom, že byl v zemi původu vystaven výhrůžkám ze strany soukromých osob, může snad svědčit o stavu obecné kriminality na Ukrajině; azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o míře a povaze obecně kriminálních činů v zemích původu žadatelů o azyl – byť i byly zaměřeny proti nim osobně a přispěly k jejich odchodu ze země - nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Ani námitce vytýkající žalovanému nedostatečné odůvodnění rozhodnutí nelze přisvědčit. Žalovaný po provedení důkazů písemnostmi shromážděnými v řízení uzavřel, že stěžovatel se nedovolával žádného z důvodů vedoucích k udělení azylu, a naopak potvrdil, že o azyl požádal kvůli obavám z výhrůžek příslušníků mafie a ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice. Za takového stavu věcí pak nelze hovořit o nedostatečném odůvodnění: jelikož žalovaný správně seznal, že stěžovatelova tvrzení neumožňují postupovat podle § 12 zákona o azylu, nezabýval se již podrobně situací na Ukrajině. Své důvody a svůj myšlenkový postup pak v rozhodnutí náležitě popsal.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelovy námitky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu